

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/16-19/27

URBROJ: 65-16-02

Zagreb, 2. prosinca 2016.

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

U prilogu dostavljam zastupničko pitanje prof. dr. sc. Miroslava Tuđmana, zastupnika u Hrvatskom saboru, postavljeno sukladno članku 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

Molim odgovorite na postavljeno zastupničko pitanje, sukladno odredbi članka 142. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u roku od 30 dana od dana kada je pitanje dostavljeno.

PREDSJEDNIK

Božo Petrov

HRVATSKI SABOR
ZASTUPNIK

prof. dr. sc. MIROSLAV TUĐMAN

Zagreb, 1. prosinca 2016.

REPUBLIKA HRVATSKA
GS - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	01-12-2016		
Klasifikacijska oznaka:	011-ABLAG-19/17	Org. jed.	GS
Uredbeni broj:	1	Pril.	Vij.
	6531-16-01	--	--

PREDSJEDNIK
HRVATSKOGA SABORA
gospodin Božo Petrov

**Predmet: Zastupničko pitanje upućeno predsjedniku Vlade RH
mr. sc. Andreju Plenkoviću**

Poštovani,

Temeljem članka 140. poslovnika Hrvatskoga sabora, postavljam sljedeća

ZASTUPNIČKA PITANJA

Tvrdnje da je „privatizacija“ državne imovine od 1990-ih bila pljačka stoljeća, te da je Hrvatska opljačkana dok su branitelji ginuli u Domovinskom ratu, postala je mantra i poštapalica u pravilu onih stranaka koje su bile u oporbi 1990-ih godina i većinom pojedinaca koji nisu sudjelovali u obrani Hrvatske. Takve tvrdnje nisu utemeljene na pouzdanim pokazateljima a cjelovitih znanstvenih i stručnih analiza nema. Zato je potrebno javnosti omogućiti uvid u dokumentaciju i objektivne podatke o pretvorbi i privatizaciji državne imovine od 1988. do danas.

Hoće li Vlada RH inicirati i financirati znanstvene projekte koji će se baviti istraživanjem pretvorbe i privatizacije kako bi hrvatska javnost raspolagala s objektivnim podacima o: a) vrijednosti „društvene“ imovine koja je promijenila vlasnika u procesima pretvorbe i privatizacije; b) nepravilnostima u procesima pretvorbe i privatizacije koje podliježu kaznenoj odgovornosti; c) vrijednosti uništene

državne imovine tijekom agresije na Hrvatsku; d) vrijednosti državne imovine koja je promijenila vlasnika tijekom različitih vlada RH; e) realnoj vrijednosti državnih i javnih tvrtki nakon propasti socijalističkog sustava i planske privrede; f) konkurentnost privatiziranih državnih tvrtki s obzirom na raspoloživu tehnologiju i broj zaposlenih; g) učinkovitosti poduzeća i tvrtki nakon pretvorbe i privatizacije, tj. koje su uspješno poslovale a koje su bankrotirale; h) učinkovitosti i uspješnosti pretvorbe i privatizacije u usporedbi s drugim tranzicijskim zemljama; itd., itd.

OBRAZLOŽENJE

Odgovore na ova i niz drugih pitanja nije moguće dobiti jednim ni jednokratnim znanstvenim istraživanjima. Zato bi bilo nužno da Vlada RH zatraži od Hrvatske zaklade za znanost da nacionalni prioritet dobiju višegodišnja istraživanja pretvorbe i privatizacije u Hrvatskoj, ali isto tako da to bude jedan od europskih prioriteta budući da je većina tranzicijskih zemalja u kratkome vremenu morala riješiti problem vlasništva državne imovine. Komparativna iskustva i analize transformacije gospodarstava u tranziciji omogućit će puno preciznije i objektivnije spoznaje i o pretvorbi i privatizaciji u Hrvatskoj.

Razlozi i motivi da se pristupi sustavnome istraživanju i vrednovanju pretvorbe i privatizacije su višestruki.

Politički razlozi su više nego očiti: teze o kriminalnoj pretvorbi i privatizaciji nakon 25 godina od uspostave hrvatske države služe za diskreditaciju ne samo pojedinaca i glavne stranke (HDZ-a) koja je nosila program osamostaljenja Hrvatske, samog programa samostalne i suverene hrvatske države nego i uspješnih gospodarstvenika koji su sudjelovali u privatizaciji. Zato su nam potrebne objektivne analize i prikaz ne samo političkih nego i gospodarskih razloga propasti socijalističkih gospodarstava i ekonomija.

Na tvrdnjama o nesankcioniranome kriminalu u pretvorbi i kriminalizacija formira se slika o poduzetnicima i gospodarstvenicima kao nepoštenim i moralno upitnim osobama, a o hrvatskome društvu kao kriminalnome društvu. Kako je tek mali broj ljudi pravomoćno osuđen za kriminal u privatizaciji taj se podatak koristi kao dokaz da je pravosudni sustav ne samo neučinkovit nego također korumpiran. Sami o sebi stvaramo sliku kriminalnoga i korumpiranoga društva, a onda očekujemo da će strani kapital imati interesa doći u Hrvatsku.

Veliki broj nezaposlenih (trenutni je podatak za Hrvatsku 15% nezaposlenih, tj. 285.000) jedan je od argumenata koji se koristi kao dokaz da je nezaposlenost posljedica kriminalne pretvorbe i privatizacije. Pri tome se ne vodi računa o osnovnim podacima: nezaposlenih je u Hrvatskoj 1990. godine bilo 195.000, a 1991. godine već preko 250.000. Razloge velikog broja nezaposlenih od 1990. do danas treba

ponuditi ozbiljna analiza bankrotiranog jugoslavenskoga (hrvatskoga) gospodarstva koncem 1980-ih, a ne paušalnim medijskim i populističkim ocjenama kojima smo svakodnevno izloženi.

Zemlje koje su se oslobodile komunističkoga režima 1990-ih primijenile su različite modele za promjenu titulara vlasnika državne imovine. Promjena titulara državnoga vlasništva u Hrvatskoj započela je po zakonima iz 1988. godine koje je donijela jugoslavenska Vlada Ante Markovića. Prema tim zakonima država nije imala glavnu riječ u kontroli procesa pretvorbe vlasništva iz državnoga u privatno. Analiza i prikaz pojedinih modela pretvorbe i privatizacije u Hrvatskoj, te komparativna analiza s modelima u drugim državama dodatni je napor kojega treba učiniti kako bismo dobili cjelovitu sliku o tranzicijskim procesima u Hrvatskoj – koji se ne mogu ni izučavati ni procjenjivati mimo ukupnih europskih političkih i gospodarskih kretanja u Europi.

Zaključno: objektivni prikaz pretvorbe i privatizacije u Hrvatskoj od 1988. godine do danas od posebne je važnosti jer je to pretpostavka stvaranja zdravih političkih, gospodarskih i socijalnih odnosa u hrvatskome društvu. Zato bi bilo nužno da Vlada sama potakne i financira, ali i od Hrvatske zaklade za znanost zatraži da ekonomska, sociološka, politička, povijesna istraživanja pretvorbe i privatizacije u Hrvatskoj i europskim zemljama imaju prioritet.

ZASTUPNIK

prof. dr. sc. Miroslav Tuđman